
OSALLISUUS KUULUU KAIKILLE – OSKU hanke

Älykkäät kylät -hanke, toteuttajina alueen kunnat, yhdistykset, seurakunnat, yritykset ja muut toimijat yhdessä.

Älykkäillä kylillä tarkoitetaan maaseutualuiden yhteisöjä, jotka hyödyntävät innovatiivisia ratkaisuja sekä paikallisia vahvuuksia ja mahdollisuuksia kehittääkseen omaa resilienssiään (ns. muutoskestävyyttä). Älykkäät kylät kehittävät toimintaansa osallistavasti ja hyödyntävät erityisesti digitaalisia ratkaisuja pyrkiessään parantamaan oman alueensa taloudellista, sosiaalista ja ympäristön tilaa. Älykkäät kylät tekevät yhteistyötä eri toimijoiden kanssa maaseutualueilla ja kaupungeissa. Älykkyys tarkoittaa esimerkiksi kykyä oppia uutta ja soveltaa oppimaansa ongelmien ratkaisuun.

Hakija

Kehittämisyhdistys Mansikka ry
Kievarinkatu 11
79100 Leppävirta

1. Hankkeen tarve ja tausta

Maaseutukunnissa todennettuja haasteita ovat syrjäytyminen palveluista, erityisesti digitaalisista, julkisista palveluista. Julkisten palvelujen asiakaspalvelu on keskittynyt isompiin kaupunkeihin/keskuksiin sekä verkkoon. Julkisten palvelujen ja väen vähenemisen myötä myös yksityiset palvelut ovat heikentyneet. Jonkin verran palveluja (kunnat, ruokakaupat, mahdollisesti pankki tai pankkiautomaatti) on kirkonkylissä ja kuntataajamissa, mutta sivukylät ja haja-asutusalueet ovat pääsääntöisesti täysin ilman palveluja. Digipalvelut eivät ole kaikkien saatavissa (osaaminen puutteellista, digituki keskittyy kuntataajamiin; yhteyksien ja laitteiden puute; taloudelliset syyt; pankkitunnusten puuttuminen vahvaa tunnistautumista vaativiin palveluihin...). Julkista liikennettä on jonkin verran pääteitten varsilla, mutta sekin puuttuu haja-asutusalueilta. Haasteellisimmassa asemassa ovat haja-asutusalueiden ja sivukylien työttömät, ikäihmiset, nuoret, maahanmuuttajat, autottomat työssä käyvät. Monissa maakunnan laita-alueen kunnissa taajama-asteisuus on alhainen ja jopa enemmän kuin yli 50 % asukkaista asuu kuntakeskuksen ulkopuolella.

Digitalisaation edistämisen huumassa, sähköisten palvelujen kehittämiseen panostamisessa ja myös lainsäädännössä on unohdettu monia kohderyhmiä, erityisesti syrjässä syrjäytyneet.

Kehittämisyhdistys Mansikan alueella yhdistystoiminnan tila on äärimmäisen haasteellinen. Pienemmissä kunnissa useat yhdistykset ovat yhdistyneet kuntien väliseksi, lakkautettuja tai toiminnaltaan hiipuneita yhdistyksiä on paljon, toimijat ovat ikääntyneitä – erikoisesti kyläyhdistyksissä. Samat ihmiset ovat mukana useissa eri yhdistyksissä. Vain harvoin maaseudun yhdistyksillä on työntekijöitä. Usealla yhdistyksellä on kiinteistöjä (kylätalo, laavu, maja tms.), yhä vähenevät resurssit käytetään pääasiassa tilojen ylläpitoon. Toiminnan kehittämiseen ei resursseja pystytä yksin ja ilman apua suuntaamaan.

Myös kuntien resurssit asukkaiden osallisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseen ovat pienet ja rajalliset. Viime vuosien taloushaasteet, väen ikääntyminen ja väheneminen ovat kuntienkin osalta rajoittavia tekijöitä kehittämisen suhteen. Myös tarvittavaa tietoa tuloksellisista ja innovatiivisista toimintamalleista puuttuu.

Paikallisella tasolla resursseja, uudenlaisia toimintatapoja (Älykkäät Kylät strategioita) sekä uusia toimijoita tarvitaan: yhdistysyhteistyöhön, liikunnan edistämiseen, kulttuurin saavutettavuuteen, harrastustoiminnan ja tapahtumien järjestämiseen, yhteisöllisten tilojen aktiiviseen käyttöön sekä uusien palveluinnovaatioiden kehittämiseen. Nämä kaikki ovat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä maaseudulla asumismahdollisuuksien kannalta äärimmäisen tärkeitä sekä ennalta ehkäiseviä toimintoja, joihin on kovin vähän olemassa olevia resursseja tai yhteistyömuotoja.

Yhteistyön käynnistämiseen tarvitaan alkuun koordinoivaa tahoa, esim. hanketta, jonka aikana voidaan sopia yhteistyön koordinoinnista, rooleista, työnjaosta yms.

Hankkeen tarve on kasvanut palvelujen, erityisesti julkisten palvelujen, sekä päätöksenteon keskittymisen vuoksi. Merkittävä määrä palveluja ja asukkaita koskevaa päätöksentekoa on siirtynyt isompiin kaupunkeihin ja/tai sähköiseksi. Osa palveluita on saatavissa ainoastaan digitaalisena. Digitalisaatio kehitys kiihtyy vauhdilla. Jos kunnissa ja kylissä onkin aiemmin toteutettu kehittämistoimenpiteitä, niiden vaikutukset eivät enää näy. Maaseudun tilanne on muuttunut radikaalisti huonompaan suuntaan yhteiskunnallisten muutosten vuoksi.

Hanke vastaa Mansikan strategian painopisteeseen 1 (elinvoimainen maaseutu – muuta takaisin elämään) sekä on älykkäät kylät sekä ikä-Leader, osin nuorisoleader, kehittämisteemojen mukainen. Kehittämisyhdistys Mansikka ry:n paikallisen kehittämisen strategia "Siemenistä hedelmiksi" vuosille 2023-2027 on tehty tiiviissä yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa. Hanke vastaa Mansikan alueen kehittämistarpeisiin. Strategian tavoitteena on tuottaa konkreettisia paikallisia ratkaisuja, joilla luodaan hyvän elämän edellytyksiä ja joilla on merkitystä alueen asukkaille.

2. Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on hidastaa maaseudun negatiivista kehitystä, joka aiheutuu väestön ikääntymisestä ja vähenemisestä sekä yhteiskunnallisista muutoksista. Hankkeessa pyritään löytämään tilanteeseen uudenlaisia paikallisia ratkaisuja alueen omista lähtökohdista paikallinen toimintakulttuuri huomioiden.

Tavoitteena on:

1. synnyttää uusia sosiaalisia innovaatioita, jotka perustuvat paikalliseen tarpeeseen. Taustalla voi olla aiemmin jossakin muualla toteutettu hyvä käytäntö, joka muutetaan sopivaksi paikalliseen toimintakulttuuriin ja yhteisöön.
2. vähentää yksinäisyyttä ja ehkäistä syrjäytymistä lisäämällä yhteisöllistä hyvinvointia sekä yhdessä tekemistä ja osallistumista maaseudun haja-asutusalueilla ja kylissä asuvien, erityisesti heikommassa asemassa olevien osalta,
3. vahvistaa maaseudun yhdistys- ja vapaaehtoistoimintaa kumppanuuksien, yhteistyön ja uudenlaisten paikallisten ratkaisujen avulla, alueen omista lähtökohdista paikallinen toimintakulttuuri huomioiden,
4. lisätä asukkaiden mahdollisuuksia saavuttaa ja löytää tietoa ja palveluja, erityisesti digitaalisia palveluja sekä vahvistaa heikommassa asemassa olevien mahdollisuuksia osallistua itseään koskevaan päätöksentekoon,
5. Älykkäät kylät yhteistyön kautta uusien palveluratkaisujen syntyminen (mm. liikkuvat ja digi) ja paikallisen toiminnan vahvistuminen,

-
6. saada osallisuuden toimintamallit pysyvään käyttöön (esim. asukasraati, osallistuva budjetointi).

Määrällisiä tavoitteita:

- 3 (6) älykäs kylä strategiaa
- jokaisesta kunnasta 3 – 5 aktiivista yhdistystä mukaan hankkeeseen
- 3 – 5 kylätaloon tai yhteisölliseen tilaan uutta toimintaa
- jokaisesta kunnasta 50 – 100 uutta digipalvelujen käyttäjää (osaaminen vahvistuu)
- jokaisessa kunnassa otetaan käyttöön ainakin yksi asukasosallisuuden toimintamalli pysyvästi

3. Hankkeen toimenpidesuunnitelma

1. Kutsutaan koolle paikalliseen toimintakulttuuriin perustuvat yhteistyötahot ja käynnistetään kehittämisprosessi.
 - Jokaisessa kunnassa kutsutaan koolle kumppanuuspöytä, toimintamallin periaatteiden mukaisesti. Yhteiseen työskentelyyn pyydetään yhdistys- ja neljännen sektorin toimijoita, seurakuntia, yrityksiä, kunnan viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä, hankkeita – paikallinen toimintakulttuuri huomioiden. Tarvittaessa ryhmää täydennetään hyvinvointialueen ja maakunnallisten järjestöjen edustajilla sekä muiden hankkeiden työntekijöillä. Kumppanuuspöydässä:
 - päätetään kehittämisteemasta – valitaan yksi paikalliseen tarpeeseen sopiva kehittämisteema, esimerkiksi palvelut/digipalvelut, harrastukset (liikunta, kulttuuri, kirjasto), liikenne, infra, arjen turva
 - sovitaan **tavoitteesta**
 - päätetään tuloksiin johtavan osallistavan **toimintamallin** käynnistämisestä (asukasraati, foorumi, osallistuva budjetointi, yhteiskehittäminen tai jatkaminen kumppanuuspöytäkokouksilla)
 - valitaan pääasialliset **kohderyhmät** (työttömät, digisyrjäytyneet, yksinäiset, työikäiset, eläkeikää lähestyvät, ikäihmiset, nuoret...) – perustuu paikalliseen tarpeeseen ja sovitaan, miten kohderyhmään kuuluvat asukkaat kutsutaan mukaan
 - tehdään työnjako kaikkien toimijoiden kesken kunkin resurssien ja osaamisen mukaan
2. Vahva ja vaikuttava viestintä
 - toimijat suunnittelevat ja toteuttavat viestintää, jolla tavoitetaan hyödynsaajiin/hankkeen varsinaiseen kohderyhmään kuuluvat henkilöt (viesti ”keittiön pöydälle”)
 - o hyödynnetään naapuruutta (”oma kylä” – läheisyysperiaate)
 - o eri yhdistysten ja toimijoiden verkostot
 - o seurakunnan diakonia-/nuorisotyö
 - o hyvinvointialueen sosiaalityö sekä viestintä
 - o yhteistyö nuoriin, työttömiin, yksin asuviin ikäihmisiin ja maahanmuuttajiin kohdistuvien monikunnallisten hankkeiden kanssa, mm. Nuoret mukaan (AVI)
 - Viestintää toteutetaan monikanavaisesti ja monitoimijaisesti, mm. jakelu joka kotiin, some, nettisivut, printtimedia, kasvokkain kohtaaminen – hyödynnetään kohderyhmätuntemusta ruohonjuuritasolla.

-
3. Luodaan edellytykset hankkeen varsinaisen kohderyhmän osallistumiseen ja toimijuuteen
 - toimijoiden ja hankkeen työntekijöiden jalkautuminen haja-asutusalueille ja kyliin, mikäli niissä on tarjolla yhteisöllisiä tapaamispaikkoja (kylätalot, harrastustilat yms.)
 - kimpakyydit kuntataajamaan/kohtauspaikkoihin
 - virtuaaliset ja fyysiset tapaamiset

 4. Osallistavan toimintamallin toteuttaminen (esim. asukasraati, osallistuva budjetointi)
 - Riippuen valitusta toimintamallista, esim.:
 - ✓ Hankkeen kohderyhmään kuuluvien osallistujien kutsuminen
 - ✓ Tehtävien ja tarkoituksen esittely
 - ✓ Kartoitetaan osallistujien näkemys nykytilasta
 - ✓ Tavoitteen asettelu
 - ✓ Osallistujalähtöisten kehittämissuositusten muotoilu
 - ✓ Mahdollisen kyselyn tekeminen muille valittuun kohderyhmään kuuluville
 - ✓ Tuloksista ja kehittämissuosituksista tiedottaminen
 - ✓ Sopiminen tulosten mukaisista tarvittavista toimenpiteistä sekä jatkosta
 - ✓ päivittyvän Älykäs Kylä strategian syntyminen – opitaan yhteistyön toimintamallit

 5. Vahvistetaan tiedon saatavuutta ja löydettävyyttä (digitaalinen, muut kanavat) sekä luodaan/kehitetään uusia palveluratkaisuja (yhteisöllisten tilojen hyödyntäminen, liikkuvat palvelut, sähköiset/digi palvelut, yhteiskunnallinen yrittäjyys...)

 6. Toiminnan vakiinnuttaminen – älykäs kylä strategia – uudet yhteistyön muodot

 7. Hankkeen hallinnoija kokoaa syntyneet hyvät käytännöt loppuraportin tekemisen yhteydessä omille verkkosivuilleen.

Toimenpiteet toteutetaan prosessimaisesti tavoitteena synnyttää tarpeeseen perustuva paikallinen sosiaalinen innovaatio. Innovaatio syntyy yhdessä tekemällä ja onnistuessaan lopputuloksena on enemmän kuin asetettu tavoite – syntyy ratkaisuja, jotka vastaavat olemassa oleviin haasteisiin. Yhteinen prosessi kirkastaa samalla toimijoiden rooleja ja vastuita sekä sitouttaa yhteiseen tekemiseen. Kun hankkeessa mukana olevat itse määrittelevät kehittämisteeman ja asettavat itselleen tavoitteet, päästään tuloksiin paremmin.

Työmenetelminä hyödynnetään kumppanuuspöytätoimintamallia, benchmarkkausta (olemassa olevasta hyvästä käytännöstä muodostetaan omaan toimintaympäristöön sopiva käytäntö), fasilitoinnin periaatteita, sparrausta sekä muita vastaavia yhteisöllisiä menetelmiä. Hankkeen avulla tavallaan valmennetaan yhteistyöhön ja tekemiseen. Hankkeessa ei tehdä ”puolesta”. Näin varmistetaan paremmin oppiminen sekä hankkeen toiminnan ja tulosten juurtuminen paikalliseen yhteisöön. Vastaavanlaisen kehittämisen tuloksena on syntynyt mm. henkkarit kaikille -kampanja, useampi yhteisöllinen ruokailumalli ja kimpakyytiratkaisu, hyvinvointia lisääviä ympäristötekoja, yhteisöllisiin tiloihin uutta toimintaa, rokotuskattavuuden paranemista, uusia yrityksiä ja työpaikkoja, ratkaisuja palvelujen saatavuuteen ja asiointiin, viestinnän toimintamalleja. Nämä sosiaaliset innovaatiot ovat lisänneet asukkaiden hyvinvointia ja paikallisia palveluja, mahdollisuuksia harrastaa ja jopa synnyttäneet uudenlaista toimeentuloa. ”Pyörää on vaikea keksiä kokonaan uudestaan”, on uudistettava ja kehitettävä jo olemassa olevia hyviä käytänteitä.

Hankkeen loppuvaiheessa toteutetaan haastattelu toimenpiteisiin osallistuneille sekä työryhmille, jossa yhdessä arvioidaan tuloksia: mitä muutosta on tapahtunut, mikä on pysyvää, ketkä ovat hyötäneet, kehittämistarpeet, mitä olisi voinut tehdä paremmin, mitä opittiin jne. (laadulliset ja määrälliset tulokset ja vaikuttavuus).

4. Riskit

- Kohderyhmän tavoittaminen on haaste. Viestin perille saaminen voi olla vaikeaa ja se ettei, varsinainen kohderyhmä halua osallistua toimenpiteisiin tai heillä ei ole mahdollisuuksia osallistua (saavutettavuus, autottomuus, laitteiden puuttuminen, taloudelliset esteet, liikuntakyky tms.)
- Toimintatavan vakiinnuttaminen osaksi yhteisöä: yhdistystoimijoiden, vapaaehtoisten ja kunnan resurssit ovat riittämättömät, sitoutuminen heikkoa
- Riskeihin varautuminen:
 - keinoina laaja edustus kumppanuuspöydässä – ei olla yhden toimijan varassa
 - aktiivinen, monikanavainen ja monitoimijainen viestintä saavuttaa toimijat parhaiten
 - läheisyysperiaatteen ja paikallistuntemuksen hyödyntäminen
 - hankkeentyöntekijät eivät tee ”puolesta”, vaan toimivat fasilitaattoreina ja tiedon hankkijoina – toimijat oppivat tekemällä
 - pyritään löytämään uusia, mm. neljännen sektorin, toimijoita ja vahvistetaan olemassa olevien toimijoiden käytäntöjä
- Pandemia tai muu vastaava merkittävä poikkeustilanne voi estää esim. kasvokkain kohtaamisen tai muutoin hidastaa hankkeen etenemistä. Riskin mahdollisesti konkretisoituessa sen vaikutuksia voidaan pienentää aiemmin opittuja menetelmiä hyödyntäen, kuitenkin tilanteen mukaan.
- Henkilöiden vaihtuvuus yhdistyksissä, kunnissa, kumppaniorganisaatioissa tai hankehenkilöstössä
 - tiedon siirtyminen varmistetaan dokumentoinnilla (mm. muistiot), perehdyttämisellä tms. toimenpiteillä

5. Toiminta-alue, kohderyhmä, hyödynsaajat sekä aikataulu

Toiminta-alue

Kehittämisyhdistys Mansikan alueen kunnat Leppävirta, Rautalampi, Vesanto (Tervo, Suonenjoki, Varkaus?)

Kohderyhmä

Maaseudun haja-asutusalueella ja kylissä asuvat autottomat ja julkisen liikenteen ulkopuolelle jäävät eri tavoin, eri syistä syrjäytyneet tai syrjäytymisvaarassa olevat asukkaat. Tähän ryhmään kuuluu mm. pienituloisia, työttömiä tai työttömyysuhan alla olevia, työelämän uuvuttamia, vammaisia, nuoria, työkyvyttömyyseläkkeellä olevia, ikäihmisiä, maahanmuuttajia sekä digisyrjäytyneitä.

Yhteistyökumppanit – älykäs kylä toimenpiteiden toteuttajat

Kuntien kumppanuuspöytiin osallistuvat toimijat: kunnan viranhaltijat ja luottamushenkilöt, yhdistykset, vapaaehtoiset sekä neljännen sektorin toimijat, seurakunnat, yritykset sekä muut mahdolliset yhteistyökumppanit, kuten pankit, hyvinvointialueen viranhaltijat, maakunnalliset järjestöt. Kumppanuuspöydän toimijoiden kautta saavutetaan hankkeen varsinainen kohderyhmä.

Aikataulu

Hankeaika: 1.10.2023 – 30.4.2025

Hanketyö toteutetaan pilottimaisesti huomioiden paikallisten toimijoiden resurssit. Yhteisiä kokoontumisia esim. 1 – 2 kertaa kuukaudessa. Hankkeen toimenpiteitä voidaan toteuttaa alatyöryhmissä, jotka itsenäisesti edistävät hankkeen työtä. Hankkeen työntekijät fasilitoivat ja avustavat toimijoita sekä hankkivat heille tarvittavaa tietoa ja dokumentoivat prosesseja.

6. Hankkeen resurssit

- Rahoitus:
 - ✓ Mansikka 80 %
 - ✓ muu rahoitus 20 % – kustannus/kunta noin 5000 €
- Työntekijät: kaksi osa-aikaista työntekijää (50 %)

Haettava tukirahoitus 65 000 €	80 %
Kuntien rahoitus 15 000 €	20 %
Rahoitussuunnitelma yhteensä 80 000 €	100 %

Jos mukana 4 kuntaa:

Rahoitussuunnitelma 100 000 € (kunnat 20 000 €, 5 000 €/kunta)

Jos mukana 5 kuntaa:

Rahoitussuunnitelma 130 000 € (kunnat 25 000 €, n. 5 000 €/kunta)

Jos mukana 6 kuntaa:

Rahoitussuunnitelma 150 000 € (kunnat 30 000 €)

7. Hankkeen uutuusarvo, tulokset ja/tai tuotokset

- Hankkeen kohderyhmä on pääasiassa haja-asutusalueilla ja kylissä, joissa ei ole tarjolla palveluja ja etäisyydet niihin ovat pitkät (unohtamatta kuitenkin kehittämisessä taajamia, joissa palvelut suurimmaksi osaksi ovat). Hankkeita, joissa kohderyhmänä ovat olleet ”syrjässä syrjäytyneet”, ei juuri ole toteutettu (Sininauhaliiton tutkimushanke toteutettiin vuonna 2014: **Syrjässä syrjäytyneet – Pelon sosiaalipolitiikka ja verkostoyhteistyön mahdollisuudet maaseudulla. Päivi Kivelä**). Toteutus ei kohdistunut Mansikan alueen kuntiin.
- Hankkeessa synnytetään prosessimaisen työskentelyn avulla paikallisella tasolla uusia sosiaalisia innovaatioita – tuloksia/tuotoksia ei pysty määrittelemään etukäteen, sillä ne syntyvät yhdessä tekemällä perustuen paikalliseen tarpeeseen – juurisyytkin voivat hahmottua vasta yhteisen tekemisen kautta (vrt. henkkarit kaikille kampanja, erilaiset kimpakyytiratkaisut...)

- hankkeen tulokset ovat uusia paikallisella tasolla, vaikka vastaavia olisikin syntynyt aiemmin jossakin muodossa
- uutuusarvoa hankkeessa tuottaa myös se, että kussakin hankekunnassa siirrytään yhteistyöstä tiiviimpään kumppanuuteen eri toimijoiden välillä ja sitä kautta saadaan lisäarvoa – tavoitteena on löytää uudenlaisia toimintatapoja yhdistystoiminnan säilyttämiseen maaseudulla, esim. yhdistysten hallinnollisia toimintoja yhdistämällä tai muilla konkreettisilla tavoilla
- Hankkeeseen osallistuneiden erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien hyvinvointi, osallisuus, yhdenvertaisuus, aktiivinen toimijuus ja osaaminen ovat parantuneet, kohderyhmä osallistuu itse toimintaan → kohderyhmän tieto-, suunnittelu, päätöksenteko- sekä toimintaosallisuus on vahvistunut
- Osallisuuden ja kuulumisen kokemuksen ja välittämisen kulttuurin vahvistuminen – koettu hyvinvointi vahvistunut
- Yhteistyön toimintamallien avulla syntyy ratkaisuja heikommassa asemassa olevien henkilöiden konkreettisiin haasteisiin, liikkumisen haasteet harrastusten ja palvelujen pariin, sosiaalisen kanssakäymisen lisääminen, palvelujen/digipalvelujen saatavuus ja saavutettavuus paranee.
- Toimijoiden yhteistyö/kumppanuus vahvistuu ja siitä tulee jatkuvaa muissakin prosesseissa – kuntiin on syntynyt päivittyvä älykäs kylä strategia
- Mitattavia tuloksia: raateihin/foorumeihin/osallistuvaan budjetointiin osallistuneiden määrä (varsinainen kohderyhmä), kumppanuuspöytiin osallistuneiden tahojen määrä, muutokset kuntien hyte-suunnitelmiin /hallintosääntöihin (pysyvyyden mittaaminen)
- jatkuvuus: päivittyvä älykäs kylä strategia, pysyvät toimintamallit
- hankkeen jatkuvan arvioinnin kautta pystytään osoittamaan tapahtuneita muutoksia (lähtötilanteesta hankkeen päättymiseen)
- hankkeen avulla pystytään ainakin hidastamaan negatiivista kehitystä: seurataan asukas- ja ikärakennetta sekä muita väestöön liittyviä indikaattoreita

8. Tiedottaminen

- monikanavaisuus, monitoimijuus
- hanke, kunta, toimijat
- noudatetaan hankeviestinnän ohjeistusta

9. Hankkeen vastaavuus Mansikan valintakriteerien kanssa

Hanke edistää asukkaiden hyvinvointia ja viihtyvyyttä synnyttämällä paikallisia ratkaisuja, paikallisiin tarpeisiin paikallisten yhteistyön tuloksena. Asukkaat pääsevät itse osallistumaan ja vaikuttamaan oman elinympäristönsä asioihin, jolloin toimenpiteet pystytään kohdentamaan niihin teemoihin, jotka ovat asukkaiden arjessa tärkeimpiä.

Hankkeen toimenpiteet edistävät sosiaalista kestävyttä ja kestävän kehityksen tavoitteita eriarvoisuuden vähentämisestä ja kestävien yhteisöjen luomisesta. Lisäksi hankkeessa edistetään resurssitehokkuutta etsimällä uusia ratkaisuja kylätalojen ja yhteisöllisten tilojen tehokkaampaan käyttöön; jos paikallinen tarve vaatii, hanke edistää ympäristövastuullisuutta ja luonnonvarojen tehokkaampaa käyttöä (vrt. aiempien hankkeiden innovaatiot kirsikkapuisto, retkeilypassi, metsäeskari...)

Hanke edistää digitaalisia ratkaisuja harvaan asutulla maaseudulla ja haja-asutusalueilla, joihin ratkaisuja ei ole ennen kohdennettu. Hankkeen merkittävänä tavoitteena on synnyttää uusia digitaalisia innovaatioita tai vähintäänkin benchmarkata olemassa olevia ja muokata niitä maaseutukontekstiin sopiviksi.

Hankkeen avulla rakennetaan pysyviä osallisuuden käytänteitä, joita ei ole hankekunnissa vielä käytetty.

Hankkeessa syntyy Älykkäät Kylät -ohjelmia jokaiseen kuntaan. Hanke edistää osaltaan maaseudun veto- ja pitovoimaa. Uudet innovatiiviset ratkaisut lisäävät alueen kiinnostavuutta.

Hanke edistää aluetta hyödyttävää paikkariippumattomuutta ja joustoelämää. Hankkeessa innostetaan vapaa-ajan asukkaita kumppaneina mukaan toimintaan tai vähintäänkin aktiivisiksi osallistujiksi yhteisöllisten tilojen käyttäjinä. Yhteinen tekeminen sitouttaa vapaa-ajanasukkaita kuntaan.

Hanke edistää ja luo uusia yhteistyöverkostoja tai kumppanuuksia. Uudenlaiset kumppanuudet rakentuvat paikallisista lähtökohdista. Ennakkoluuloton kumppanuuksien hyödyntäminen ja vahvistaminen mahdollistaa yllättäviäkin yhteistyön muotoja.

Hanke saattaa lisätä kansainvälistä tai alueellista (uutta) yhteistyötä – esim. Kiuruvesi löysi yllättäviä uudenlaisia kumppaneita eri puolilta Suomea. Älykkäät Kylät verkostoa laajennetaan valtakunnallisesti tai kansainvälistetään, mikäli tilaisuuksia havaitaan tai olemassa olevien kontaktien kautta saadaan uusia ideoita. Prosessimaisessa työskentelyssä luovuus luo koko ajan uutta.